Írta: Haraszthy Ágoston
2016. május 18. szerda, 05:26 - Módosítás: 2016. május 26. csütörtök, 12:49

Tizenöt hét indiánok közt 3.

Mintegy félórányi lovaglás után egy kis folyóhoz értünk, hol az indián nők lefelé fordultak s intettek vezetőnknek, hogy kövesse őket. Mi is arra igazítottuk tehát lovainkat.

A folyó nagyon kanyargott és partján, mely sűrű és magas erdővel volt fedve, egy új, de már eléggé tört ösvényt találtunk, melyen rövid idő alatt egy fáktól tiszta és gyepes dombocskára értünk, melyen indián wigwamot láttunk. Ez a wigwam fagallyakból gömbölyűre volt építve; akkora volt, mint nálunk egy közönséges juhászkunyhó. Tetejétől a földig háncs borította, melyet vastag hársfákról fejtenek le az indiánok; egy ilyen háncs nem ritkán olyan nagy, mint egy tápéi gyékény. A kunyhó legfölebb hat láb magas volt, állani tehát, csak a közepén lehetett volna, ott azonban rendesen tűz ég. Kint a wigwam előtt több pózna volt beásva, melyekre nagyobb vadbőröket szoktak aggatni; ezek mellett pedig több oszlop le volt verve a földbe, ezeken keresztül gerendák feküdtek s a gerendák fölé mintegy rács gyanánt vékonyabb, körülbelül két hüvelyknyi átmérőjű rudak voltak rakva, melyek fölötta vadbőröket ki szokták teregetni, hogy össze ne száradjanak.

A bejárat előtt két indián férfi hason hevert (ez a fekvésmód a legkedvesebb előttük) s mint gyaníthattuk, jövetelünkről már értesültek. Hogy ez a két egyén a férfinemhez tartozott, csak később tudtuk meg, mert öltözetre és arcra nézve semmiben sem különböztek a két indián nőtől. A két nő és a velük volt gyermek pár perccel előttünk ért fel a dombocskára. A nők szó nélkül mentek be a wigwamba. Megérkeztünk alkalmával a két férfi nem kelt föl s alig ütötte fel a fejét egy kevéssé, de minden csodálkozás nélkül. Vezetőnk néhány szót váltott velük, leszállt a lováról s intésére mi is ugyanezt tettük. Lovainkat lenyergeltük és vezetőnk utasítása szerint minden podgyászunkat egy helyre raktuk, mert mint mondotta, őrködni fog a podgyász mellett, különben ellopják.

Az indiánok még mindig fekve maradtak, minket pedig kalauzunk a wigwamba vezetett. A wigwam közepén tűz égett s körülötte apró karók voltak leverve. A karók és az oldalfalak közötti tér famohhal volt megrakva s fölé medve-, bölény-, farkas-, róka- és egyéb vadbőrök voltak terítve, melyek mint látszott, ágyul szolgáltak, mert több gyermek hevert rajtuk. A tűz melletti helyet egy alkalmasint a fehérektől cserélt kis vasfazék foglalta el s egy pár kovás puska, néhány ijj és nyíl s ezt a bútorzatot egy kőből faragott, vastagszárú pipa egészítette ki.

Mindenütt igen nagy rondaságot láttunk; az ágyon heverő gyermekek s az útban talált nők is ujjnyi szennyel voltak fedve.

Ismét kimentünk a még most is heverő két indiánhoz. Arcuk félig vörösre volt festve, különféle vonalakat és rajzokat mutatva. Hajuk apróra befonva s elül a homlokon egyenesen le volt vágva. A fejtetőn a hajhoz vékony szarvasbőr-szíjjal egy keskeny pléh-ív volt kötözve s ebbe néhány fácántoll volt dugva, talán a vitézség jeléül. Az idegenek e tollak révén különböztethetik meg egymástól a férfiakat és nőket; az arcvonásokból, miután a nők arca ugyanolyan széles és durva, mint a férfiaké, csak az tudhatja meg nemi különbségüket, aki már huzamos ideig tartózkodott közöttük.

Körültekintve a szabadban, kedvesen lepett meg bennünket a tájnak soknemű szépsége. A folyó jobb partján, szintén egy kis dombocskán, másik két kunyhó állott, hasonló az előbbihez, szárító póznáikkal és rácsokkal; előttük egy csoport gyermek ugrált. Kelet felé a nagy tó ragyogott, melybe néhány száz lépésnyire tőlünk, az útmutatóul szolgáló kis folyó beleömlött.

Letelepedtünk két indián mellé. Vezetőnk néhány szót intézett hozzájuk, melyekre ők szintén igen gyéren feleltek. Mi jelek által tudtukra adtuk, hogy látogatásukra jöttünk s ők szintén jelek által azt válaszolták, hogy szívesen látnak. Azokat a jeleket, melyeket ők nem értettek vagy mi nem értettünk, kalauzunk szóval megmagyarázta.

Ezután megajándékoztuk gazdáinkat egy pár bicskával, melyeket tőlünk minden köszönet nélkül vettek át; úgy látszott, hogy inkább adónak, mint ajándéknak tekintették a bicskát. Mikor azonban ebédünk készítéséhez láttunk, ezt az indiánok nem akarták megengedni s értésünkre adták, hogy majd főznek az asszonyok. Végre fel is kelt az egyik és puskáinkat nézegette, de nem fogta fel, hogy miként kell használni ezt a fegyvert, mert mindhármunknak nyolclövetű puskánk volt, melyet Newyorkban akkoriban találtak fel. Én megmutattam neki a fegyver titkát és használatát, aminek igen örült s a puskát nagyon célszerűnek mondotta. Mindjárt kérdezte is tolmácsunkat, hogy ez évben fognak-e a cserekereskedők ilyen puskákat hozni a Mississippihez és hány hód-, medve- és vidrabőrt kívánnak egy ilyen fegyverért, mert ő is akar ilyet szerezni. Úgy látszott, hogy vezetőnk válaszával meg volt elégedve s kijelentette, hogy nem fog addig nyugodni, míg annyi vadat nem lő, amennyinek a bőre szükséges egy ilyen puska megszerzéséhez.

Ezután átvezettek bennünket a folyón. Híd helyett egy nagy fa dőlt keresztül a folyón, melyen a túlsó part közelébe kényelmesen el lehetett jutni, de ott már csak ingó ágakon lehetett tovább haladni és mi, az ilyen „hídhoz" nem szokott ügyetlenek minden pillanatban attól tartottunk, hogy a vízbe zuhanunk, míg indián vezetőink nevetve és nagy gyorsasággal futottak át a faágakon.

A doktor kis podgyászunknál maradt, mi pedig felmentünk a másik halmon lakó indiánokhoz, kik szintén a csodálkozás legkisebb jele nélkül fogadtak, de többen a bajuszunkat vizsgálgatták, hogy ragasztva van-e, vagy pedig természetes? Wigwamjuk belseje hasonló volt az előbbihez.

Innen lementünk a tó partjához, ahol néhány kis csónak volt kikötve. Leoldottam egyet és beleültem, de alig rúgtam el a parttól, a csónak azonnal felbillent velem. Minthogy a tó szélén nem igen mély volt a víz, hamar talpra álltam és megint szerencsét próbáltam, most már nagyobb figyelemmel, de sikertelenül, mert alig tettem egy pár mozdulatot az evezővel, megint a vízben találtam magamat s a parton álló indiánok és úti társaim nem kevéssé nevettek haszontalan erőlködésemen. Végre számtalan vízbebukás után kísérletem annyira sikerült, hogy legalább a parthoz bírtam vergődni, de csak úgy, hogy nem evezővel, hanem kezeimmel hajtottam a csónakot. Ezek az indián csónakok még sokkal kisebbek, mint a bácskai sokácoknál használt lélekvesztők. Egy csónakban csak egy személynek van helye s mozdulatlanul kell ülnie, mert különben elveszti az egyensúlyt és vízbe bukik. Sok gyakorlat után azonban megtanulja az ember az evezést: valahányszor az evezőt felemeljük, az ellenkező oldalra kell hajolni, ha nem akarunk felbillenni. Úti társam is szerencsét próbált, de siker nélkül, mert ő is, mint én, számtalanszor felfordult. Erre az indiánok egyike, akinek ügyetlenségünk nem kevés mulatságot szerzett, belevetette magát a csónakba s nyílsebességgel haladt a csendes tó hátán s bámulni lehetett ügyességét, mert bármely gőzhajóval versenyezhetett volna. E kis tréfa után, mely jól keresztüláztatta mindkettőnk ruháját, visszaindultunk a tanyára.

Én szerencsésen átjutottam a faágakon, de az angol, bocskora még nedves lévén, megcsúszott az ágon s fejjel lefelé az itt nem csekély mélységű vízbe bukott. Csak vártam feljöttét s nem tudtam megérteni, hogy miért késik oly sokáig; de míg így tűnődtem, addig az egyik indián nyílsebességgel a vízbe ugrott s a fától néhány ölnyire lebukva ismét feljött az útitársammal, aki már sok vizet nyelhetett, mert magán kívül volt. Igen csodáltam, hogy mint ügyes úszó önerejéből nem jött fel a víz felszínére. Az indiánok fejére állították az angolt s nem a leggyengédebben verték a hátát, míg a lenyelt víztől megszabadulva magához nem tért s vízben maradásának okát meg nem fejtette. Ruhája ugyanis a fának a vízben levő gallyaiba akadt s nem tudott kibontakozni, míg az indián segítségére nem sietett. Most vettem észre, hogy puskája, mely a vállán volt, mikor a vízbe esett, nincs sehol; éppen kérdezni akartam, hogy vajjon nem lehetne-e kihozni, mikor ugyanaz az indián, ki társamat megmentette, néhány percre, a vízből lélekzetvétel céljából felbukott, s három-négyszeri lebukás után a puskát is felhozta és társamnak átadta.

Az angol lord igen meg volt illetődve s a tolmács útján megkérdezte az indiánt, hogy mivel hálálhatja meg élete megmentését? Az indián elnevette magát s azt felelte, hogy ő nem

gondolja, tettéért hálát érdemelne, mert ez a tréfa őt nagyon mulattatta. Az angol vezetőnkhöz fordult és megkérdezte tőle, hogy tudna-e magának fegyvert szerezni az indiánoknál, mert ő azt a nyolclövetű puskát, melyet vezetőnknek adott használatra az útra, szeretné ennek az indiánnak ajándékozni, miután látta, hogy mennyire megtetszettek neki fegyvereink, mikor azokat oly nagy figyelemmel vizsgálgatta.

Vezetőnk nem ellenezte a dolgot; azt mondta, hogy majd megszerzi ő az indián jó kovás fegyverét, elég vadat lőhet azzal is. A lord átadta tehát a fegyvert az indiánnak s a tolmáccsal elmondatta neki, hogy valahányszor ezt a fegyvert a kezébe veszi, emlékezzék az idegenre, akinek az életét megmentette.

Az indián zajos örömmel fogadta az ajándékot s mindenféle ugrások közt azonnal ki is próbálta. Kétszáz lépésnyire egy levágott gallyat tűzött ki s abba egy fehér gombát szúrt; azután felfogta a puskát s rövid célozás után elsütötte. Mindnyájunk bámulatára azt a kis gombát, mely alig volt nagyobb egy tallérosnál, keresztül lőtte egy oly fegyverrel, mely előtte egészen ismeretlen volt. A szerencsés próba után teljes megelégedés és valódi öröm mutatkozott arcvonásain.

Visszatérve szállásunkra, ott maradt útitársunknak, a doktornak elbeszéltük a történteket; nem kevéssé illetődött meg a doktor, de egyszersmind az indián nagylelkűségét is csodálta.

Nemsokára elkészült az ebéd, melyhez jó étvágyunk volt, minthogy reggel óta semmit sem ettünk s már körülbelül négy óra lehetett. Az ebéd parázson sült halból állott, só nélkül s egykevéssé megpirított szarvashúsból; mindezt hasított fadarabokon hozták ki, de noha éhesek voltunk, jóízűt nem ehettünk, mert az indián nők, akik főzték vagy inkább sütötték, oly rondák voltak, hogy minden falat, melyet a számba tettem, olyan volt, mintha megdagadt volna s alig bírtam lenyelni. Felszólítottam tehát a vezetőnket, hogy mondja meg az indiánoknak, hogy ezek az eledelek igen jól vannak ugyan elkészítve, de mi ezekhez nem lévén hozzászokva, könnyen megbetegedhetnénk, ezért tehát inkább majd magunk főzünk magunknak ebédet.

Kis bográcsunkat mindjárt elő is vettem s vadtyúkot, vadgalambot és foglyot aprítva bele s a paprikát éppen nem kímélve jóízű paprikást főztem. Ebédünkhöz ülve megkínáltuk gazdáinkat is, akik, noha csak egy óranegyeddel előbb tömérdek halat és szarvashúst emésztettek fel, oly étvággyal láttak a bográcshoz, hogy iparkodnunk kellett az evéssel, különben éhen maradtunk volna. Azt hittem, hogy a paprika csípni fogja őket s e miatt az ételt kellemetlennek találják: de csalódtam, mert éppen a paprika volt az, ami nekik annyira megtetszett, hogy amint kiürült a

bográcsunk, mindjárt jelek által felkértek, hogy főzzek még egyszer. Ezt azzal hárítottam el magamtól, hogy nincs több hús, e nélkül pedig nem lehet főzni. Erre az egyik tüsténT felugrott s egy nagy darab szarvascombot hozott; ezt felaprítva azonnal meg is főztem.

Az indiánok újból nekiültek a bográcsnak s nőiknek darabonkint adtak a húsból, mert ezek sohasem esznek együtt a férfiakkal, valamint a leánygyermekek sem. A nők felette jónak találták főztömet s kértek a paprikából. Mikor tolmácsunk megmagyarázta nekik, hogy mi a paprika, az egyikük mindjárt tudta, hogy hol lehet ezt a fűszert vadon találni.

Másnap nyugatnak folytattuk utunkat. Most már gyakrabban találtunk az imént leírtakhoz hasonló indián telepeket. Az indiánok mindenütt bámulás nélkül fogadtak, megkínáltak ételeikkel s wigwamjukkal. Éjszakára rendesen egy indián családhoz szálltunk, mert így legalább enyhe helyre jutottunk az esők és szelek ellen, melyek nem ritkán sokat lerontottak utazásunk kellemességéből.

Forrás:

Haraszthy Ágoston: Tizenöt hét indiánok közt. Ifjúsági Könyvtár 7. szám. Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt. kiadása. Budapest, 1928. 43-55.